

Iako je cilj da Evropa do 2050. postane karbonski neutralna, poljska vlada namerava da i dalje koristi ugalj uprkos protivljenjima Brisela. Poljski ugalj je skup i suočava se sa sve većom konkurencijom, a posjeta francuskog predsjednika Emanuela Makrona Varšavi bila je prilika za preispitivanje stavova poljskih vlasti o zagađenju, rudarstvu i klimatskim promjenama.

Prilikom posjete Varšavi, francuski predsjednik je istakao da Evropska unija mora finansijski pomoći Poljskoj da se oslobodi velike ovisnosti o uglju, iako poljska vlada oprezno tretira rudare čiji će glasovi biti potrebni predsjedniku Andžeu Dudi na predstojećim izborima u maju.

Protesti rudara zbog uvoza

Poljska vlada i dalje insistira na iskopavanju i korištenju domaćeg uglja iako je taj sektor – sa oko 100 hiljada zaposlenih – u velikim problemima, ocjenjuje Politiko ističući kako je odbrana domaćeg uglja dovela varšavsku vladu u sukob s Briselom i evropskim naporima da do 2050. učini kontinent karbonski neutralnim.

Poljski rudnici uglja ne mogu se nadmetati s jeftinijim uvezenim ugljem kojeg Poljska koristi za proizvodnju električne energije, što predstavlja opasnost za poljsku vladajuću nacionalističku stranku Pravo i pravda (PiS), koja je ugalj i rudnike uglja učinila važnim dijelom ekonomskog i političkog programa. Vlada oprezno tretira rudare čiji će glasovi biti potrebni predsjedniku i lideru stranke PiS, Andžeu Dudi, koji je u tijesnoj bitki za reizbor u maju, ukazuje briselski portal.

Uz prijetnje da će za samo nekoliko dana zaustaviti proizvodnju uglja, rudari su blokirali željezničke pruge koje vode do elektrane u Gornjoj Šleziji, poljskog rudarskog čvora, zahtijevajući da vlada zaustavi uvoz jeftinijeg ruskog uglja. Politiko ističe kako je u 2018. u Poljsku uvezeno rekordnih 19,3 miliona tona uglja, dok je do novembra prošle godine uvezeno 14,9 miliona tona. To je, prema određenim provjerama pridonijelo skladištenju 4,5 miliona tona neprodanog domaćeg uglja što može uticati na finansijsku situaciju državnih rudarskih kompanija.

Sektor uglja također je suočen s javnim neredom jer, ukazuje Politiko, sve više ljudi postaje zabrinuto zbog zagađenja, rudarstva i klimatskih promjena. Prošle sedmice u gradu Imeilin, na jugozapadu Poljske, rudari su napali svoje sugrađane koji su protestovali protiv širenja lokalnog rudnika uglja. S druge strane, dodaje Politiko, obnovljiva energija smanjuje upotrebu uglja: količina električne energije iz obalnih vjetroelektrana povećala se za 19 posto, dok se proizvodnja iz solarnih farmi više nego udvostručila.

Kao rezultat, proizvodnja električne energije iz lignita pala je za 15,5 posto prošle godine,

dok je snaga iz tvrdog ugljena pala za pet posto – smanjujući udio uglja u poljskoj mješavini električne energije na 74 posto u 2019. godini, najniži u historiji. Kako bi nastavila podržavati sektor, vlada je prošlog mjeseca odlučila stvoriti depo uglja u koje će poslati milion tona uglja, što je prema stručnjacima rizičan potez jer bi vlada, uz troškove prijevoza i skladištenja, mogla završiti s milion tona neprodanog uglja, napisao je Politico.

Rješenja vlade

Poljski proizvođači električne energije u državnom vlasništvu zaustavit će uvoz ugljena, izjavio je ministar državne imovine Jacek Sasin, nakon protesta rudarskih sindikata koji tvrde da uvoza uglja predstavlja prijetnju domaćoj industriji, piše Rojters.

Poljska najviše energije proizvodi iz uglja, ali domaća proizvodnja je pala zbog smanjenja troškova i geoloških problema u starim rudnicima. To je, naglašava agencija, dovelo do većeg uvoza – uglavnom iz Rusije odakle je prošle godine uvezeno osam miliona tona uglja. Sasin je također rekao da vlada ne može zabraniti uvoz uglja za privatne kompanije, za koje je uvezeni ugalj jeftiniji i kvalitetniji od domaće proizvodnje.

Rojters dodaje da istraživanja poljskih organizacija i medija pokazuju da više od 90 odsto Poljaka smatra da se klima mijenja, a gotovo 64 odsto vjeruje da bi Poljska trebala prestati koristiti ugalj u proizvodnji električne energije za smanjenje emisija.

S obzirom na to da Evropska unija zahtijeva smanjenje proizvodnje uglja i emisije karbona, Poljska namjerava izgraditi svoju prvu nuklearnu elektranu, ističe Rojters i dodaje da se država, međutim, bori da razvije model finansiranja projekta.

Moguće rješenje je ponudio francuski ministar finansija Bruno Lemer izjaviši, tokom ekonomskog foruma u Poljskoj, da bi Francuska i Poljska trebale razmotriti saradnju u nuklearnoj energiji.

Vrijednosti EU kao prioritet

Iako je insistirao da EU mora finansijski pomoći Poljskoj da se oslobodi velike ovisnosti o uglju, francuski predsjednik Emanuel Makron je naglasio da Varšava prvo mora biti spremna poštivati vrijednosti i pravila EU-a kako bi od nje imala koristi, piše Frans 24.

Mislilo je na novi Zeleni ugovor EU-a, plan od hiljadu milijardi eura za finansiranje cilja evropskog bloka da postane karbonski neutralan do 2050. godine, koji je Poljska odbacila u decembru 2019.

Makron je boravio u Poljskoj s ciljem popravljivanja veza s Varšavom dok Bregzit preoblikuje Evropsku uniju. Pozvao je Varšavu da “intenzivira” dijalog s Briselom kako bi se zaštitila vladavina zakona rekavši da traži “prekretnicu” i “novo poglavlje” u zategnutim vezama s

Poljskom, insistirajući da Bregzit zahtijeva novu dinamiku među preostalim članicama EU-a. Kontroverzne pravosudne reforme postavile su poljsku desničarsku populističku vladu Zakona i pravde (PiS) u sukob s Briselom zbog kršenja vladavine zakona i izazvale zabrinutost ostalih članica EU, uključujući Francusku, dodaje Frans 24.

Raščišćavanje zraka

Makronova posjeta Poljskoj – prva u šest godina za francuskog predsjednika – nije donijela nikakav napredak, ali je to ipak pomoglo raščišćavanju zraka u prilično napetom bilateralnom odnosu, ocjenjuje Euroaktiv.

Obje su zemlje potpisale višestruke deklaracije o saradnji na područjima kao što su brzi vozovi, energija i klimatske promjene. Francuska je izrazila zainteresovanost za razvoj nuklearnih elektrana u Poljskoj i nada se da će tamo potpisati nove ugovore.

Pariz i Varšava također su poduprli planove za porez na granice EU s ciljem zaštite evropskih industrija koje troše karbon od nelojalne konkurencije zemalja koje imaju niže ekološke standarde, ističe Euroaktiv i dodaje da se čini da s približavanjem poljskih predsjedničkih izbora u maju, Francuska shvata da će vlada PiS-a opstati jer na anketama predsjednik Duda sve bolje prolazi.

Francuski predsjednik je u Poljskoj govorio pred studentima Univerziteta u Krakovu, gdje je obrađivao više tema – od evropske zajedničke istorije do identiteta i klimatskih promjena, ističe Euroaktiv dodajući kako je Makron predavanje zaključio riječima da on i Francuska vole Poljsku i da je ta zemlja potrebna za izgradnju jake Evrope.

Izvor: slobodnaevropa.org